

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 5
van **NADIA SMINATE**
datum: 26 juni 2019

aan **JO VANDEURZEN**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Teruggekeerde kinderen en moeders uit IS-gebied - Stand van zaken

Op 16 juni 2019 zijn zes kinderen van IS-strijders teruggekeerd uit Syrië. Het gaat om vijf minderjarigen en één meisje van achttien jaar die allen geboren zijn in België en nu worden opgevolgd door de parketten van Brussel, Halle-Vilvoorde en Luik. Dat brengt het totaal op dertig kinderen die uit IS-gebied zijn teruggekeerd. Er is ook sprake van een zevende kind van anderhalf jaar oud dat naar België zou teruggehaald worden.

In de Koerdische vluchtelingenkampen van Al-Hol en Al-Roj in Syrië worden momenteel zo'n 70.000 mensen opgevangen, waaronder zo'n 10.000 IS-vrouwen, -weduwen en -kinderen die niet uit Irak of Syrië afkomstig zijn. Zij verblijven in aparte delen, de zogenaamde detentiekampen. Verschillende berichten spreken over een totaal van vijftig Belgische kinderen van IS-ouders die op de radar staan of geïdentificeerd zouden zijn. Daarbij zijn een aantal weeskinderen maar in de meeste gevallen leven de ouders nog. Ook is er sprake van IS-vrouwen met Belgische nationaliteit die op bevallen staan. Daarnaast verblijven ook in de gewone vluchtelingenkampen IS-vrouwen, zij het onder de radar en vaak met een grotere bewegingsvrijheid, en ook daar zouden, volgens Child Focus, Belgische vrouwen bij zijn.

De doelgroep minderjarigen die terugkeren, is niet homogeen. Het kan gaan om kinderen van Belgische ouders die in IS-gebied geboren zijn, minderjarigen die uit België vertrokken of zelfs ontvoerd zijn. Het kan gaan om minderjarigen die in aanraking zijn gekomen met het IS-gedachtegoed, gevechtstraining hebben gekregen of zelfs effectief als minderjarige foreign fighter actief zijn geweest. Hier is moeilijk een leeftijdsgrens te trekken. Juridisch speelt leeftijd wel een rol. Tot drie jaar kunnen kinderen bij de moeder in de gevangenis verblijven. Kinderen onder twaalf jaar worden in de regel beschouwd als minderjarigen in gevaar of verontrustende situatie. Hier zal het parket de bepalingen inzake jeugdhulp inschakelen. Vanaf twaalf jaar kunnen minderjarigen ook zelf voor de jeugdrechter komen als zij betrokken waren bij feiten en vanaf zestien jaar kunnen minderjarigen toevertrouwd worden aan Justitie door middel van uithandengeving.

1. Kan de minister een actueel beeld geven van de personen die de voorbije tien jaar naar IS-gebied zijn vertrokken? Graag een jaarlijkse opdeling voor het Vlaamse, Waalse en Brusselse Hoofdstedelijke Gewest:
 - a) aantal volwassen mannen en vrouwen;
 - b) bij deze personen, van hoeveel minderjarige kinderen zij vergezeld waren bij hun vertrek en de leeftijd van die kinderen bij vertrek;

- c) in hoeveel van deze gevallen deze minderjarigen als 'ontvoerd' geregistreerd staan;
 - d) bij deze personen, hoeveel van die minderjarige kinderen nu als meerderjarig worden beschouwd;
 - e) bij deze personen, hoeveel kinderen geregistreerd zijn als kind van hen dààr geboren;
 - f) bij deze personen, van hoeveel de Belgische overheid weet dat zij overleden zijn;
 - g) bij deze overlevende personen, van hoeveel de Belgische overheid weet waar zij voor het ogenblik verblijven.
2. Kan de minister een overzicht geven van het aantal kinderen en moeders dat de voorbije tien jaar uit IS-gebied terugkeerde? Graag een jaarlijkse opdeling voor het Vlaamse, het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest:
- a) een overzicht van de leeftijd bij terugkeer en geslacht;
 - b) hoeveel minderjarigen ondertussen meerderjarig en/of als meerderjarige teruggekeerd zijn;
 - c) hoeveel kinderen in IS-gebied geboren werden en hoeveel vertrokken uit België;
 - d) in hoeveel gevallen het om ontvoerde kinderen ging;
 - e) in hoeveel gevallen de plaatselijke autoriteiten hen als weeskinderen bestempelen;
 - f) in welke mate het om broers en zussen gaat of er sprake is van familiebanden;
 - g) een overzicht van de vestigingsplaats van deze teruggekeerde minderjarigen (Vlaanderen, Waals Gewest of Brussels Hoofdstedelijk Gewest) of door welk parket zij werden opgevolgd;
 - h) er zicht is op de plaats van vertrek van deze kinderen;
 - i) een overzicht van de context waar deze kinderen werden geplaatst. In hoeveel gevallen gaat het om respectieve plaatsing bij familie, pleeggezin of een instelling;
 - j) hoeveel kinderen momenteel verblijven bij hun moeder in de gevangenis;
 - k) waar de kinderen ouder dan drie jaar geplaatst werden na hun verblijf bij hun moeder in de gevangenis.
3. Specifiek wat betreft de moeders die uit IS-gebied zijn teruggekeerd, had ik graag een antwoord op volgende vragen, opnieuw graag een opdeling naar gewest.
- a) Hoeveel teruggekeerde moeders zitten momenteel een straf uit?
 - b) Zijn er moeders die ondertussen hun straf hebben uitgezeten?
 - c) Hoeveel moeders worden berecht of moeten nog worden berecht?
 - d) In hoeveel gevallen gaat het om echte 'foreign fighters'?
 - e) Is er zicht op vrouwen die gedwongen naar Syrië vertrokken zijn?
 - f) Zijn er vrouwen die hun kinderen verloren hebben?
 - g) In welke mate hebben we zicht op de rol die deze vrouwen binnen IS gespeeld hebben? Zijn hierover cijfers? Zo ja, kan de minister die toelichten?
4. Is er zicht op het aantal moeders en minderjarigen met Belgische nationaliteit die vandaag nog in IS-gebied verblijven?
- a) Is hierover cijfermateriaal?
 - b) Over welke leeftijden gaat het?

- c) Is er zicht op hun familiale relatie in België?
- d) Is er weet van minderjarigen en moeders die naar België en/of Vlaanderen willen terugkeren?
- e) Is er zicht op het aantal zwangere Belgische en Vlaamse vrouwen die vandaag in IS-gebied blijven?
- f) In welke mate gaat het om IS-weduwen dan wel getrouwde vrouwen?

ANTWOORD

op vraag nr. 5 van 26 juni 2019
van **NADIA SMINATE**

1. De bevoegdheid tot het opvolgen, registreren en coördineren van deze gegevens – specifiek voor de doelgroep van Syriëstrijders en terrorismeverdachten – behoort tot de federale overheid.
2. Met OCAD werd de afspraak gemaakt dat zij het parket én de administrateur van het agentschap Opgroeien via een inlichtingenfiche op de hoogte brengen van mogelijke terugkeer van minderjarigen op het moment dat zij daar goede indicaties voor hebben. Wij beschikken hierbij enkel over gegevens in zoverre zij worden aangereikt vanuit OCAD en altijd met betrekking tot concrete minderjarigen waarvoor binnen Vlaanderen een hulpverlenend traject zou kunnen worden opgestart. Het betreft hier louter die informatie die strikt noodzakelijk is om het hulpverlenend traject te kunnen aanvangen.

We kunnen dus enkel met zekerheid antwoorden over die jongeren waarvoor een OCAD-fiche werd doorgegeven. Het gaat daarbij over:

- Twee meisjes van respectievelijk 2 en 4 jaar teruggekeerd in februari 2019. Beiden zijn geboren in Syrië. Moeder verblijft in detentie in Turkije. Vader is vermoedelijk overleden. Voor deze meisjes werd pleegzorg bij maternale grootmoeder opgestart. Parket Hasselt is bevoegd.
- Drie (half)broers, geboren in België, van 6, 8 en 14 jaar teruggekeerd in juni 2019. De drie kinderen verblijven momenteel bij maternale grootmoeder als pleegouder. Deze situatie is nog volop in onderzoek door de jeugdrechter en SDJ. Moeder alsook de vader van de twee jongste kinderen zijn vermoedelijk overleden in Syrië. Parket Halle-Vilvoorde is bevoegd.

In 2017 zijn er bijkomend 2 zeer jonge kinderen samen met hun moeder teruggekeerd uit IS-gebied. Het betrokken parket (Gent) maakte de keuze om geen Gemandateerde Voorziening in te schakelen noch de jeugdrechter te vorderen. Tot nu toe is dit eveneens niet gebeurd. Moeder was vrij onder voorwaarden en verblijft samen met de kinderen bij haar ouders. Recent sprak de betrokken rechter probatie uit. Begeleiding van moeder gebeurt momenteel door het Justitiehuis.

3. Wij beschikken enkel over (beknopte) gegevens van de moeders van onder punt 2 beschreven minderjarigen.
4. Deze vraag werd reeds beantwoord onder punt 1.